

Oldřich a Božena

Oldřich věděl, že by se mu bratři smáli. Další neúspěch v loži manželském... Jaromír neměl co říkat, ten ho nemohl ohrozit, nikdy už nebude mít potomka. Ale Boleslav III. se mu bude smát, a taky se bál, co by tomu řeklo okolí, kdyby se velmoži dozvěděli, že není schopný zplodit potomka a dědice. Nebyl toho schopný ani dřív a starší bratři se mu nejednou posmívali, když se jim svěřil se svými neúspěchy u služebných, oni s tím nikdy problémy neměli. Tehdy, před lety, ho na svatbě zastoupil velitel knížecí družiny. Musel. Oldřich si byl jistý, že ho muž nikdy nezradí. Věděl toho na něj dost, aby si tím zajistil jeho mlčenlivost.

Čím však byl straší, tím častěji si uvědomoval, jak je pro něj následník důležitý. Možná, kdyby tehdy před lety bylo všechno tak, jak mělo, dnes už by jeho syn mohl mít levobočka s nějakou služebnou. Na jeho dvoře bylo na výběr. Zkoumavě se podíval na mladičkou dívku, která mu právě nalévala víno, ale nic necítil. Takhle to bylo vždycky. Touhu pociťoval spíš, když viděl mladé syny velmožů, kteří se chtěli stát knížecími vojáky... - radši nemyslet! – okřikl se v duchu. Bůh je přítomen všude a pronikne i do nejtajnějších myšlenek...

Na dvoře Oldřichova otce a bratrů se nikdo s vírou příliš nezatežoval. První biskup Dětmar to nikomu nevytýkal, nechával své ovečky napospas pohanským vlkům, ale jeho nástupce – horlivý Vojtěch – byl pravým opakem. Kolikrát se pokoušel zrušit i staré rodové zvyky. Mnohokrát dokonce opustil stádo oveček, které měl vést a raději se vydal mezi pohany, aby se zas na příkaz Svatého Otce vrátil do Prahy. Teď právě obýval biskupský palác a Oldřich si nemohl být jistý, jestli biskupovi někdo z jeho družiny nedonáší.

Neměl jistotu, přestože mu celá jeho družina přísahala věrnost a poslušnost. Nechal si dolít víno a znechuceně nad svou situací mávl rukou. Věděl až moc dobře, že nemůže vůbec nic. Všechno, čím by mohl věci alespoň částečně vyřešit, bylo proti Božímúm příkázání. Snad jen to, že nenavštěvuje lože manželské by mohlo být dostatečným řešením. Chtěl nechat manželství prohlásit za neplatné, ale věděl, jak dlouho by to trvalo, než by vyslal posla do Říma a než by se papež jeho přáním uráčil zabývat... Už měl mezi předky jeden příklad, svou tetu Mladu, abatyši od svatého Jiří.

Ne, mnohem rychleji by to vyřešil sám a bez zásahů církevní moci. Jen Vojtěch mu v tom bude překážet, kdyby se dozvěděl jen zlomek jeho tajných myšlenek...

Nemohl. Jako křesťanský vládce by na něco takového neměl ani pomyslet. A přesto se tou představou bavil během dlouhých večerů, kdy seděl sám v hodovní síni a bezmyšlenkovitě popíjel víno. Jaké by to bylo, kdyby jeho manželka znenadání zemřela? Kdo by ho mohl podezírat ze smrtelného hříchu? Na jeho dvoře by se určitě našla figurka, jejíž hlavu by mohl strčit do oprátky místo té svojí...

Věděl, že nějak musí zajistit následníka. Nejedem vládce okolních zemí pošilhával po jeho trůnu, ale nemínil jim ho jen tak přenechat... Napadla ho poslední, zoufalá možnost. Pečlivě si prohlížel služebné pohybuující se po hodovní síni. Byl si jistý, že by se k němu nedoneslo, kdyby některá z nich zhřešila. Musel by si toho všimnout sám.

xxx

Vracel se z neúspěšného lovu. Koně byli uštvaní a i jezdci se v sedlech sotva drželi. Oldřich se vztyčil ve třmenech a dal rukou znamení k odpočinku. Jeho družina zastavila na travnatém břehu říčky, nedaleko místa, kam ženy z vesnice chodily prát prádlo.

Teď tu byla jen jedna. Na první pohled na ní Oldřicha něco zaujalo. Nebyla ani nijak pohledná, ale měla tak veliké břicho, že se přes něj sotva mohla sklonit. Nemohlo být pochyb. Přesně takovou Oldřich hledal. V tu chvíli si byl jistý, že má naději následníka získat. Dítě, které tahle vesničanka čeká, prohlásí za svoje. Slovo knížete nebude nikdo moct vyvrátit.

Rozhodl se. Přistoupil k ní a sebejistě prohlásil: „Vracím se do Prahy a ty pojedeš se mnou.“ Neptal se, byl zvyklý rozkazovat.

Neprotestovala, chápala, že muž, který ji chce odvést s sebou, musí být urozený, ne-li rovnou... bála se jenom pomyslet, že by to mohl být sám kníže. Neprotestovala, když ji vysadil na koně, nechtěla si ho znepřátelit. Jen tiše – spíš pro klid svědomí než na obranu – prohlásila, že je manželka Křesiny.

Oldřich neodpověděl. Nebyla si jistá, jestli ji slyšel, ale nechtěla mu to opakovat. Vyhoupl se do sedla a patami popohnal koně. Božena ještě zahlédla svého muže, jak za odjíždějící družinou hrozí pěstí a vykřikuje urážky. Kníže byl napjatý, jednu ruku položil na jílec meče, ale jinak nedal najevo, že by si otravného Křesinu vůbec uvědomil. Nebyl důvod, měl jistotu, že si tenhle vesničan na dobře vycvičenou družinu zaútočit nedovolí.

Xxx

„Jaks to mohl udělat?!“ Oldřichova právoplatná manželka zuřila.

Kníže si jí nevšímal. Byl rozhodnutý. Možná to vůči ní nebylo spravedlivé, ale nemohl jinak. Potomka a následníka trůnu potřeboval a nemohl nikomu přiznat svůj problém. Tušil, že jeho první žena o tom ví – leccos si domyslela a přesto...

„Je to pro dobro země,“ povzdechl si unaveně a odvrátil pohled. Věděl, co teď bude následovat. Výčitky. Chápal, že tím snižuje svoji autoritu, a stejně ji nechal.

Teď, když nikdo neposlouchal, mu to nevadilo. A ona se za chvíli uklidní. Zvykne si, tím si byl jistý. Božena byla mnohem mladší než ona – spíš ještě dítě, než žena – snad by ji mohla přijmout jako dceru, kterou si vždycky tolik přála...

„Přivedeš ji sem! Na Hrad! Jak budu vypadat před manželkami velmožů?! A co si o mně budou říkat sloužící?!“ Chrlila na něj jedno obvinění za druhým, ačkoli si až příliš dobře uvědomovala, že ji neposlouchá a je myšlenkami někde docela jinde. Aspoň si ale trochu ulevila.

„Bez následníka trůn neudržíme,“ prohodil tiše a jakoby omluvně.

„Ale proč právě s ní?! S tou vesničankou?!“

Zahnala ho do kouta. Byl si toho vědom. Nevěděl, co na to odpovědět. Ano, proč právě Božena? Bylo to okamžité vzplanutí. Nutnost zachovat rod svých předků, možnost prohlásit cizí dítě za své. Tohle jí nemohl prozradit.

Díval se slepě před sebe a mlčel. Nechal ji unavit. V duchu už se vrátil k Boženě. Doufal, že se jí narodí syn. Kdyby ne, knížectví by bylo ztracené. Nechtěl už znovu opakovat to, k čemu se odhodlal tentokrát. Pro záchranu země to bylo nezbytné, tak se na to díval ze začátku, ale teď si Boženu oblíbil a nechtěl jí ublížit.

Nakonec, smířil by se i s narozením dcery. Snad by ji mohl výhodně provdat...

S překvapením si uvědomil, že se jeho manželka odmlčela. Dívala se na něj přivřenýma očima, ze kterých jí šlehaly zlostné blesky. Pochopil, co mu tím chce sdělit: Božena to tady nebude mít jednoduché.

xxx

Božena seděla na loži pokrytém kožešinami skolené zvěře. Stále si nemohla zvyknout na péči služebných a laskavost knížete Oldřicha. Stále nemohla pochopit, proč si vybral právě ji a chová se k ní lépe, než k vlastní ženě. Proč? Nedokázala si na to odpovědět, ale nebyla nespokojená. O takovém životě vždycky snila, přestože jí bylo jasné, že se jí to nikdy nemůže splnit. A pak – musel to být zázrak. Co jiného? Modlila se ke všem bohům, které znala, pohanským i jedinému křesťanskému, aby se Oldřichovi nezprotivila tak, jako jeho ženě.

Nechápala, proč ji kněžna tolik nenávidí. Vždyť nechtěla ohrozit její místo po boku knížete. Nechtěla vládnout, netoužila po trůnu, jenomže kněžna si to nenechala vysvětlit.

Nechtěla si Oldřichovi stěžovat. Nechtěla zbytečně dávat důvod k rozmíškám. Když se nad tím zamyslela, vůbec si neměla proč stěžovat. Naopak – polepšila si. Mohla být knížeti vděčná...

Dobře pochopila Oldřichův zájem. Nesvěřil se jí s ním, mezi sloužícími se však kde co šušovalo a ona spíš patřila mezi ně než mezi urozené dámy a ženy knížecích družiníků. Z toho si vydedukovala, že Oldřich chce její a Křesinovo dítě prohlásit za své, a tím získat dědice. Prý si ho nebyl schopný zajistit sám.

xxx

Oldřich čekal přede dveřmi Boženiny komnaty. Nervózně přecházel ve stísněném prostoru a tiše se modlil, aby se narodil syn. Následník. Dědic. Budoucí vládce Čech.

Z komůrky se ozval pláč malého dítěte. Mělo silný hlas. Rozený vojevůdce. Oldřich se spokojeně usmál. Syn, tím si byl jistý, holka by takhle nikdy nebrečela.

Ve dveřích stála porodní bába. „Máte syna, pane,“ oznámila s úsměvem. Syn! Břetislav.